

Pedagogu apmācības plānošana mājturības jomā

Praktisko vajadzību, instrumentu, materiālu un rekomendāciju krājums

Erasmus+

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

CISME
Società Cooperativa

Pedagogu apmācības plānošana mājturības jomā

Šis projekts tiek finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu.
Šī publikācija atspoguļo tikai autora uzskatus un Komisija nenes atbildību par šeit ietvertās informācijas izmantošanu.

**Ilgspējība -
izglītība profesionāļiem
mājturībā un viesmīlības biznesā**

2017. gada augusts

Saturs

Lappuse

Ievads : šīs publikācijas mērķis	3
1. Resursu ilgtspējīgas vadības izpratne un nozīme ilgtspējīga patēriņa un ražošanas procesos (IPR)	4
1.1 IPR atbalstošo metožu un principu īss apskats	5
1.1.1 Sociālā atbildība	5
1.1.2 Ekonomiskā ilgtspējība	6
1.1.3 Vides ilgtspējība	6
2. Mājturība un ar to saistītā uzņēmējdarbība – svarīga ilgtspējīgam patēriņam un ražošanai	7
2.1. Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modelis ģimenes mājsaimniecībās	8
3. Pamatojums ilgtspējīga patēriņa un ražošanas pilnveidošanai	9
3.1 Ilgtspējības pedagoģijas	10
3.1.1 Zaļā pedagoģija – pieeja ilgtspējīgai attīstībai	10
3.2 Mācīšanās aspekti un skolotāja loma	11
3.3 Studiju programmas izstrādes aspekti	13
3.4 IIA pedagogu apmācība APMĀCĪBAS ROKASGRĀMATA	14

levads

Kopējais ERASMUS+ ProfESus projekta mērķis ir nodrošināt ekoloģisko, ekonomisko un sociālo ilgtspējību ES ar digitālās un inovatīvās mūžizglītības sekmēšanu profesionāļiem.

Galvenie uzdevumi

Projekta galvenie uzdevumi ir izstrādāt studiju programmu un inovatīvu jauktās apmācības (blended learning) kursu. Projekta būtība ir nodrošināt, ka ilgtspējīgas attīstības pasākumi un procesi ir uzmanības centrā jau profesionālās izglītības posmā un netiek pārnesti uz tālākizglītības posma kontekstu un apmācību profesionāļu karjeras vēlākos gados. Tiklīdz ilgtspējības procesi ir cieši nostiprinājušies katra indivīda un uzņēmuma darbībā, tālākizglītības kontekstā organizētie kursi var koncentrēties uz to konkrēto uzdevumu, kas nozīmē analizēt un optimizēt darba organizāciju, kā arī uzņēmuma iekšējās kārtības/procedūras/ darbības, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu vadību.

Mērķa grupas

Projekta rezultāti galvenokārt ir domāti šādām mērķa grupām: profesionālās izglītības darbinieki / izglītotāji un skolotāji mājturības un viesmīlības jomā (ēdiena gatavošana un drošība, veļas kopšana, tīrīšanas un mājstarpniecības darbi, sadzīves tehnika, pakalpojumi).

Rezultāta I konteksts (RI)

Saskaņā ar projekta pieteikumu R1 paredz šādas aktivitātes:

1: Praktisko vajadzību, instrumentu, materiālu un rekomendāciju apkopošana profesionālās apmācības procesa organizēšanai ar mērķi pilnveidot izglītību ilgtspējīgai attīstībai. Materiālu krājums pieejams kā RI pielikums un kā interneta instruments vietnē <http://annefox.eu/resource-directory/>.

Variantu un stratēģiju apkopošana produktu otrreizējai pārstrādei, resursu saglabāšanai, vides aizsardzībai un ilgtspējai attiecīgajās mājturības darbības jomās saistībā ar profesionālo izglītību. Tādējādi mūsu mērķis ir savienot šī projekta visatbilstošākās tēmas, kas attiecas uz vides un klimata izmaiņām, ar pētījumiem un inovācijām projektā paredzētajā mācīšanas procesā, ņemot vērā reģionālās īpatnības un reģionālo sadarbību starp dalībniekiem skolotājiem un izglītotājiem, uzņēmumiem un vietējo sabiedrību.

Galvenais mērķis ir veidot "ilgtspējīgas domāšanas veidu" izglītojamo skolotāju dalībnieku vidū nākotnē orientēta dzīvesveida ievērošanai.

“Domāšanas veids” tiek definēts kā “personas domāšanas veids un viņa/viņas uzskati”.

Šī ProfESus projekta dokumenta “Rezultāts I” uzdevums ir izstrādāt pamatprincipus un ietvaru pedagogu apmācības studiju programmas un jauktās apmācības kursa izstrādei. ProfESus projekta studiju programma ir balstīta uz šādu jomu izpratni:

Studiju programmas izstrādes galvenie aspekti

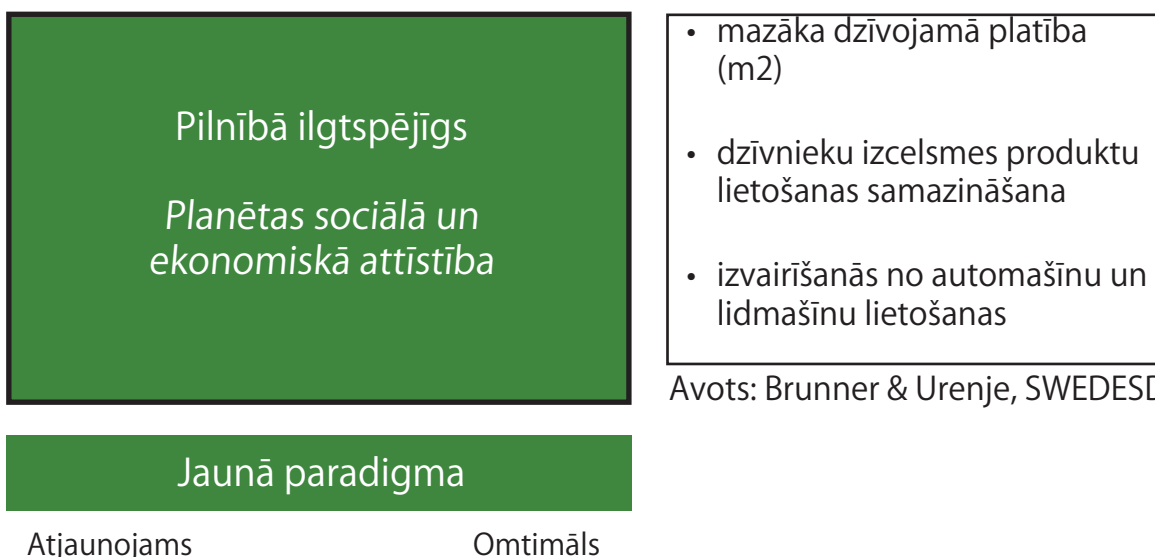
1. Resursu ilgtspējīgas vadības izpratne un nozīme ilgtspējīga patēriņa un ražošanas procesos (IPR)

Ilgtpējīga patēriņa un ražošanas, IPR, darba definīcija

“Pakalpojumu un ar to saistīto preču izmantošana, kas apmierina pamatvajadzības un palielina dzīves kvalitāti, vienlaicīgi samazinot dabas resursu un toksisko materiālu izmantošanu, kā arī piesārņojuma un piesārņotāju veidošanos pakalpojumu un preču dzīves cikla laikā, lai neapdraudētu nākošo paaudžu vajadzības!” Norvēģijas Vides ministrija, Oslo simpozījs, 1994.gadā.

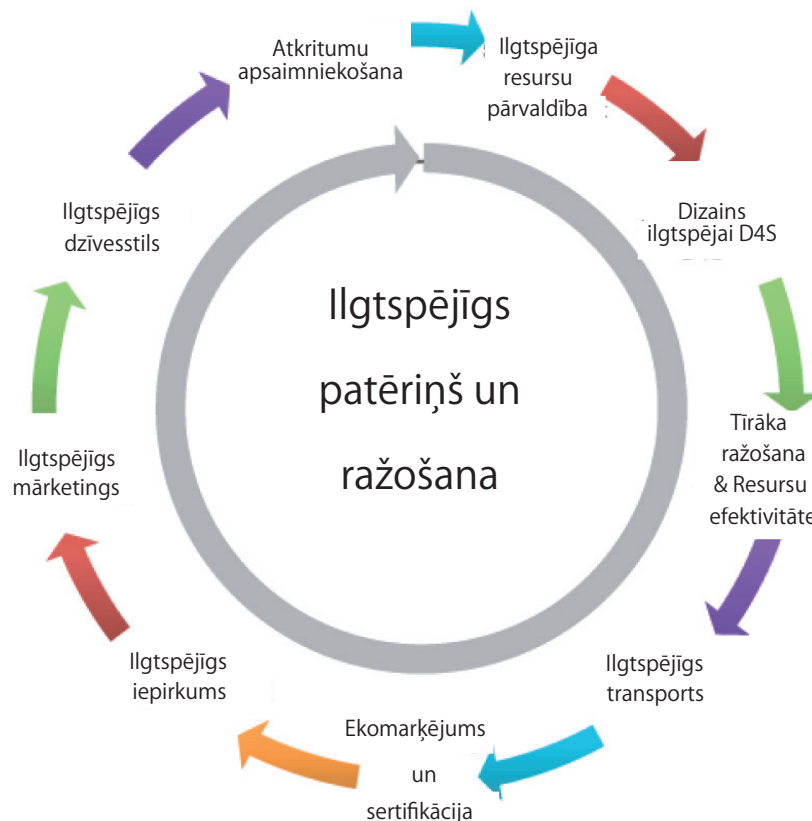
Avots: ABC of SCP, Clarifying Concepts on Sustainable Consumption and Production, United Nations Environment Programme, 2010

Mums steidzami jāvirzās uz ilgtspējību

Ilgospējīga patēriņa un ražošanas konteksts (IPR)

<http://web.unep.org/resourceefficiency/what-we-do/overview>

1.1 IPR atbalstošo metožu un principu īss apskats

Ilgspējību attiecina uz trīs pamatvirzieniem: sociālo, ekonomikas un vides.

1.1.1 Sociālā atbildība

Sociālā atbildība saistās ar institūciju lomu izmaiņām un attīstību, uzsverot visaptverošu virzību uz ilgtspējīgu attīstību ar sabiedrības daļu līdzdalību valsts un vides pārvaldē. Mērķis ir pāreja uz sabiedrību, kuras pamatā ir sociālā vienlīdzība, sasniedzot labklājību un apmierinošus dzīves apstākļus visiem, bez nabadzības un bada, ar pieejamu veselības aprūpi un profilaksi, cilvēka cienīgu darbu, sociālo drošību un mājokli. Darbinieki un darbinieku kapacitāte, kā arī dzīves – darba līdzsvars ietekmē atbalstu ilgtspējības sociālajiem aspektiem.

1.1.2 Ekonomiskā ilgtspējība

Ekonomiskā dimensija ietver pretrunu, jo attiecas uz ekonomikas izaugsmes potenciālu, vienlaicīgi ierobežojot ekonomisko attīstību (sevišķi patēriņu). Tā ietekmē pārējos divus pamatvirzienus. Cilvēku domāšanu jautājumos par ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu mainījuši tādi ekonomiski jēdzieni kā “Ekoloģiskā makroekonomika”, “Zaļā ekonomika”. Labklājības interpretācija sniedz jaunu jēgu jēdzieniem “Dalīšanās ar citiem ekonomika”, “Solidaritātes ekonomika”, “Līdzsvara ekonomika”, “Izaugsmes ierobežojumu ekonomika”. Nav iespējams viennozīmīgi atbildēt uz jautājumu, kā dažādi ekonomiski jēdzieni ietekmē ilgtspējīgu dzīves veidu.

Nepārtraukti uzlabojumi (IPR kontekstā)

Nepārtraukti uzlabojumi nozīmē neatlaidīgas pūles meklēt nelielus uzlabojumus procesos un precēs ar mērķi pilnveidot kvalitāti un samazināt atkritumu daudzumu, kā arī samazināt sociāli ekonomisko nastu un ietekmi, ko cilvēki un uzņēmumi atstāj uz vidi, vienlaicīgi kāpinot ekonomiskās un sociālās vērtības. Nepārtraukti uzlabojumi ir viens no vispārējās kvalitātes vadības un vidi nepiesārņojošas ražošanas filozofijas pamatprincipiem. Nemitīgi izpētot un pārskatot procesus, iespējams izveidot labāku produktu par zemākām izmaksām.

1.1.3 Vides ilgtspējība

Ar vides dimensiju saprot cilvēku izpratni par fiziskās vides trauslumu un resursu ierobežoto apjomu. Sabiedrībai nepieciešams ievērot vides saglabāšanas noteikumus un atbalstīt vides problēmu risināšanu valsts pārvaldē un ekonomiskajā politikā.

Dabas resursu ieguve (ūdens, augsne, nafta, pārtika)

Dabas resursi, ko izmanto izejvielu un enerģijas ieguvei vai izmantošanai saimnieciskā darbībā (vai lai izmantotu šim nolūkam nākotnē), var izsīkt cilvēka darbības rezultātā. Dabas resursus iedala piecās kategorijās: minerālu un enerģijas resursi, augsnes resursi, ūdens resursi un bioloģiskie resursi. Efektīva resursu izmantošana paredz dabas resursu ieguvi, apstrādi un patēriņu tādā veidā, lai nodrošinātu to ilgtspējību, samazinot kaitīgo ietekmi uz vidi produktu dzīves cikla laikā no ražošanas līdz patēriņam. Labklājības sasniegšana ar mazāku materiālu patēriņu un efektīvāku resursu izmantošanu pilnvērtīgāk apmierina cilvēku vajadzības, vienlaicīgi respektējot mūsu planētas ekoloģisko kapacitāti.

1.1.3.1 Energoefektivitāte

Energoefektivitāte (EE) ietver visas izmaiņas, kuru rezultātā samazinās enerģijas izmantošana konkrētam pakalpojumam (siltumam, apgaismojumam u.c), vai citai darbībai. Enerģijas patēriņa samazināšana ne vienmēr ir saistīta ar tehniskām izmaiņām, bet arī ar organizācijas un vadības uzlabojumiem vai vispārēju energoefektivitātes pilnveidojumu visā nozarē (piemēram, produktivitātes pieaugums).

1.1.3.2 Samazināta resursu izmantošana, atkārtota preču izmantošana un pārstrādāšana (angļu valodā saīsinājums: 3R)

Iniciatīvas “Samazināta resursu izmantošana, atkārtota preču izmantošana un pārstrādāšana” (angļu valodā lieto saīsinājumu 3R - Reduce, reuse, recycle), mērķis ir veicināt saražoto produktu atkārtotu izmantošanu visā pasaulē, veidojot sabiedrību, kas izprot saražotās produkcijas ciklisku izmantošanu resursu un materiālu efektīvākai izmantošanai. Vienošanās tika panākta 8-G valstu 2004. gada samitā, bet oficiāli lēmums tika pieņemts starptautiskā ministru sanāksmē Japānā 2005. gada pavasarī.

Ar samazinātu resursu izmantošanu saprot, ka patērētājs izvēlas produktus, kas samazina iespējamo izmetamo atkritumu daudzumu. Atkārtota izmantošana paredz vēlreiz rūpnieciski izmantot preces un to sastāvdaļas, ja tas ir iespējams. Pārstrāde paredz atkritumu izmantošanu otrreizējai pārstrādei. Tātad atkritumus var izmantot efektīvā veidā.

2. Mājturība un ar to saistītā uzņēmējdarbība – svarīga ilgtspējīgam patēriņam un ražošanai

Mājturība var izpausties četrās dimensijās vai darbības jomās kā:

- akadēmiska disciplīna;
- ikdienas darbi mājāsaimniecībās, ģimenēs un vietējā sabiedrībā iedzīvotāju kapacitātes pieauguma nodrošināšanā un savu pamatvajadzību apmierināšanā;
- studiju programma, kurā studenti apgūst, attīsta un pilnveido prasmes un spējas, lai tās var izmantot personīgajā dzīvē, savā darbībā, pieņemot profesionālus lēmumus un tālākajā dzīvē;
- sabiedrības arēnā, ietekmējot un veidojot politiku.

Visas mājturības darbības jomas, jo sevišķi mājturības izglītības priekšmeti ir ar mērķi veicināt un atbalstīt ilgtspējīga dzīvesveida principus un ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu.

Mājsaimniecības un viesmīlības uzņēmumus var iedalīt trīs grupās:

- Ģimenes mājsaimniecības ar dažādu skaitu ģimenes locekļu dažādā statusā ar dažādiem uzdevumiem, ar atšķirīgiem ienākumiem un līdzekļiem, kā arī atšķirīgiem dzīves apstākļiem personīgā mājā vai īrētā mājoklī;
- Institucionālas mājsaimniecības specifiskām mērķa grupām, piemēram, pansionāti, viesu nami, internātskolas, slimnīcas utt;
- Viesmīlības biznesā iesaistītas mājsaimniecības, kas piedāvā ēdināšanas pakalpojumus, ēdienu piegādi pēc pasūtījuma, telpu uzkopšanas pakalpojumus, veco ļaužu pieskatīšanas pakalpojumus, un dažādus restorānus un viesnīcas.

Menedžmenta organizēšana un uzdevumi ir atkarīgi no attiecīgās grupas. Taču galvenais ir veikt uzdevumus mājsaimniecības locekļu labklājības pilnveidošanai, ņemot vērā ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modeļa mērķus, lai veicinātu sabiedrības locekļu ilgtspējīgu dzīvesveidu.

2.1. Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modelis ģimenes mājsaimniecībā

“Ilgtspējīgs dzīvesveids

- ir dzīvesveids, kas ļauj izmantot efektīvas infrastruktūras, preces un pakalpojumus, bet katram ar individuālu izvēli un rīcību ir iespējams samazināt dabas resursu izmantošanu, kaitīgu vielu emisiju, atkritumu un piesārņojumu radīšanu, vienlaikus atbalstot taisnīgu sociālekonomisko attīstību un progresu visiem;
- veidot ilgtspējīgu dzīvesveidu nozīmē apdomāt savu dzīves stilu un izmainīt iepirkšanās un ikdienas dzīves organizēšanas paradumus. Šīs izmaiņas attiecas arī savstarpējo saskarsmi, domu apmaiņu, dalīšanos pieredzē, izglītošanu un identitātes veidošanu;
- attiecībā uz sabiedrības attieksmes maiņu un dzīvošanu līdzsvarā ar dabisko vidi, planētas iedzīvotājiem gan mājās, gan darbā jāpieņem lēmumi par enerģijas, transporta, pārtikas atlieku izmantošanu, komunikāciju un solidaritāti atbilstoši ilgtspējīgam dzīvesveidam.

Valstu valdībām ir noteicoša loma pārmaiņu īstenošanā (reglamentējošie instrumenti, tehnoloģiskās inovācijas, jauni sabiedriskie pakalpojumi). Ne mazāk svarīgs ir informatīvais atbalsts un izglītošana, kā arī pilsoniskās sabiedrības pilnīga līdzdalība kustībā un uzņēmēju iesaistišana inovatīvu risinājumu izstrādē ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanai”.

Ilgspējīga patēriņa un ražošanas modeļa principi un metodes jāņem vērā māsaimniecību mājturības visās jomās.

3. Pamatojums ilgtspējīga patēriņa un ražošanas pilnveidošanai

Izglītība zināšanu sabiedrībā attīstās dinamiski, jo zināšanas ir mainījušās, piekļuve zināšanām mūsdienās ir atšķirīga; gan mācīšanās, gan mācīšana zināšanu sabiedrībā ietver jaunus komponentus, jaunas koncepcijas, jaunas pedagoģiskas pieejas, ir nepieciešami jauni resursi un jauni instrumenti.

<http://iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214630.pdf>

Avots: UNEVOC community

“Izglītība ilgtspējīgai attīstībai (IIA) nav īpaša programma vai projekts, bet drīzāk jumta termins daudzām apmācības formām, kas jau pastāv, un jaunām, kas vēl jāizveido. IIA veicina centienus izmainīt izglītības programmas un sistēmas (gan metodes un saturu), kas šobrīd atbalsta neilgtspējīgas sabiedrības. IIA ietekmē visus izglītības komponentus: likumdošanu, politiku, finanses, mācību programmas, apmācību, mācīšanos, vērtēšanu utt. IIA īstenojas mūžizglītībā un ir saistīta ar atziņu, ka izglītības vajadzības mainās cilvēka dzīves laikā. Daudzas programmas izmanto IIA pieeju apmācībai, kas ir svarīgi ilgtspējīgas attīstības īstenošanai.”

Avots: UNESCO 2016, Global

Mērķis ir vienlaicīgi ar kvalitatīvu izglītību mācību procesā veicināt ilgtspējīgu attīstību. Mācīšanās tiks īstenota ar pedagogu palīdzību skolas vidē; tie būs mācību spēki, kas palīdzēs studentiem mācīties. Tādejādi, skolotājs ir tiešā saikne ar izglītojamiem.

Pētnieku grupa uzskata, ka “veids, kādā skolotāji iesāk un vada klases diskusijas ir svarīgs faktors bagāta argumentēta diskursa veicināšanā stundas laikā, un ir nepieciešama profesionāla pilnveide šajā jomā” (Wolfensberger et al. 2010: 714).

3.1 Ilgtspējības pedagogijas

Ilgtspējības izglītība

Ilgtspējības izglītība nodrošina mācīšanos, apmācību un praktisko pieredzi gan formālā un neformālā vidē, veicinot katras personības pilnveidošanos, piedalīšanos vietējās sabiedrības dzīvē un gatavībā nest pārmaiņas sabiedrībā un dabas pasaulē.

Ilgtspējības izglītības pieeja ir savā būtībā vairāk holistisks un ekoloģisks modelis, kas uzsver cilvēces potenciāla un sociālās, ekonomiskās un ekoloģiskās labklājības mijiedarbības īstenošanu.

Tāda mācīšanās, kuras piemēri biežāk atrodami alternatīvajā izglītībā, prasa izglītojamo iesaisti, tā balstās uz pieredzes apgušanu un attiecas gan uz fizisko, mentālo, emocionālo, gan garīgo komponentu mūsu lomās pasaulē un sabiedrībā.

(http://www.jsedimensions.org/wordpress/content/a-pedagogy-for-sustainability-education_2013_06/)

3.1.1 Zaļā pedagogija – pieeja ilgtspējīgai attīstībai

Zaļā pedagogija balstās uz zaļās domāšanas pamatidejām un definē ilgtspējīgas attīstības izglītību saskaņā ar konstruktīvisma didaktikas principiem. Zaļā pedagogija nosaka mācīšanās metodes pedagogiskajā, kā arī praktiskās profesionālās izglītības jomā, kas izmanto konstruktīvu un uz risinājumu orientētu pieeju ekonomisko, ekoloģisko un sociālo „karsto punktu” izpētē tādās jomās kā lauksaimniecība, resursu saglabāšana, dzīvesveids, patēriņš.

Zaļā pedagogija mācību procesā uzsver attīstību un ar to saistītos procesus. Tādējādi tiek izsecināta konkrēta saistība starp zinātniskiem jēdzieniem, to praktisko pielietojumu, kā arī indivīda un sabiedrības rīcības motīviem lauksaimniecības un vides aizsardzības jomā.

Zaļā pedagogijas sniedz atbildes šādos jautājumos:

- efektivitātes pieaugums un resursu saglabāšana;
- dabas aizsardzība un tās resursu izmantošana;
- pārtikas nozare un vērtības;
- spēja rīkoties, neskatoties uz ekoloģiskās pēdas izplešanos;
- kopējas uzņēmējdarbības noteikumi uz kopējas zemes;
- uzņēmējdarbība sarežģītās situācijās.

ProfESus projekts ir uzticīgs kvalitātes izglītībai un mācību rezultātu pilnveidošanai, kas rada nepieciešamību pilnveidot mācību materiālus, mācību procesu rezultātu novērtēšanu un sekmju uzlabošanās noteikšanas mehānismu. ProfESus projekts nodrošinās, ka skolotāji un izglītētāji ir profesionāli un atbilstoši atlasīti, labi izglītoti, profesionāli kvalificēti, motivēti un atbalstīti ar bagātīgiem resursiem nodrošinātās, efektīvās un efektīvi vadītās sistēmās.

Kvalitātes izglītība veicina radošumu un zināšanas, nodrošina ne tikai pamatprasmi – lasītprasmes un skaitītprasmes apgušanu, bet arī problēmu risināšanas un citas kognitīvās, starppersonu saskarsmes un sociālās prasmes. Tā arī attīsta prasmes, veido vērtības un attieksmi, kas ļauj cilvēkiem vadīt veselīgas un piepildītas dzīves, pieņemt lēmumus un reaģēt uz vietējiem un globāliem izaicinājumiem ar izglītības ilgtspējīgai attīstībai (IIA) un izglītības globālai pilsonībai (IGP) palīdzību.

3.2 Mācīšanās aspekti un skolotāja loma

- Ir svarīgi demonstrēt spējas kritiski domāt, izteismīgi un skaidri komunicēt un risināt sarežģītas problēmas;
- ir svarīgi demonstrēt atbilstošu spriedumu pieņemšanu ētiskas dabas jautājumos, starpkultūru prasmes un spējas apgūt jaunas lietas.

Izglītotāju un pedagogu kapacitātes palielināšana efektīgākai IIA mācīšanai

Izglītētāji un pedagogi ir nopietni spēlētāji ilgtspējīgas attīstības problemātiskas pedagoģiskās pasniegšanas metodes izmaiņu procesā. Tādēļ tiem ir svarīgi vispirms apgūt nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmes un vērtības. Lai risinātu ilgtspējīgas attīstības problēmas, šiem cilvēkiem jāizveido nepieciešamā motivācija un ieinteresētība.

<http://en.unesco.org/gap/priority-action-areas/building-capacitieso/facilitate/ESD>.

Nepieciešamība ieviest ar ilgtspējīgu attīstību saistītas izmaiņas un ar tām saistītās zaļās iemaņas rada klasiskajai profesionālās izglītības sistēmai (PIS) zināmas grūtības. Nepieciešamās tehniskās prasmes iespējams apgūt klasiskajās profesionālās izglītības iestādēs, jo daļa prasmju ir jau apgūtas, tās ir atkārtojamās un novērtējamas. Izaicinājums ir apstākļi, ko izraisa ekoloģisko problēmu neparedzamība, tāpēc nav vienmēr skaidru atbilžu, kā risināt problēmas un tālāk iemācīt atbilstošās prasmes. Paplašināts prasmju kopums ir nepieciešams, lai pārveidotu sistēmiskās zināšanas procesu modeļos uzņēmumu un politiku vajadzībām.

IIA trīs posmi un ilgtspējības zinātne

Ilgmspējības zinātne ir „...jauna zinātnes nozare, kas pēta mijiedarbību starp dabas un vides sistēmām un to, kā šī mijiedarbība ietekmē ilgtspējīgu attīstību: esošo un nākošo paaudžu vajadzību apmierināšana, vienlaicīgi samazinot nabadzību un saglabājot planētas dzīvības atbalsta mehānismus.”

<http://www.pnas.org/content/108/49/19449.full>

IIA

‘izglītība par ilgtspējību’

Ilgmspējības zinātne

apzīmē saturā balstītas ilgtspējības ‘multi-disciplināru pieeju’ izglītībai; Atrod un apkopo atbilstošas akadēmiskās disciplīnas, kas nodarbojas ar ilgtspējīgas attīstības problēmām.

‘izglītība ilgtspējībai’

apzīmē uzskatu un pieņēmumu kritisku analīzi; problēmu risināšanas ‘multi-disciplinārā pieejā’ iesaista un integrē dažādu zinātņu nozaru zināšanas un eksperta līmeņa zināšanas, lai virzītu izpratni par sarežģīto un dinamisko cilvēces un vides sistēmu mijiedarbību.

‘izglītība kā ilgtspējība’

apzīmē pasaules uzskata pāreju uz ‘starpdisciplināru pieeju’; veicina aktīvu sadarbību ar sabiedrības dažādām interesētajām pusēm, organizējot savstarpēju bagātinošu mācību procesu starp zinātņi un sabiedrību.

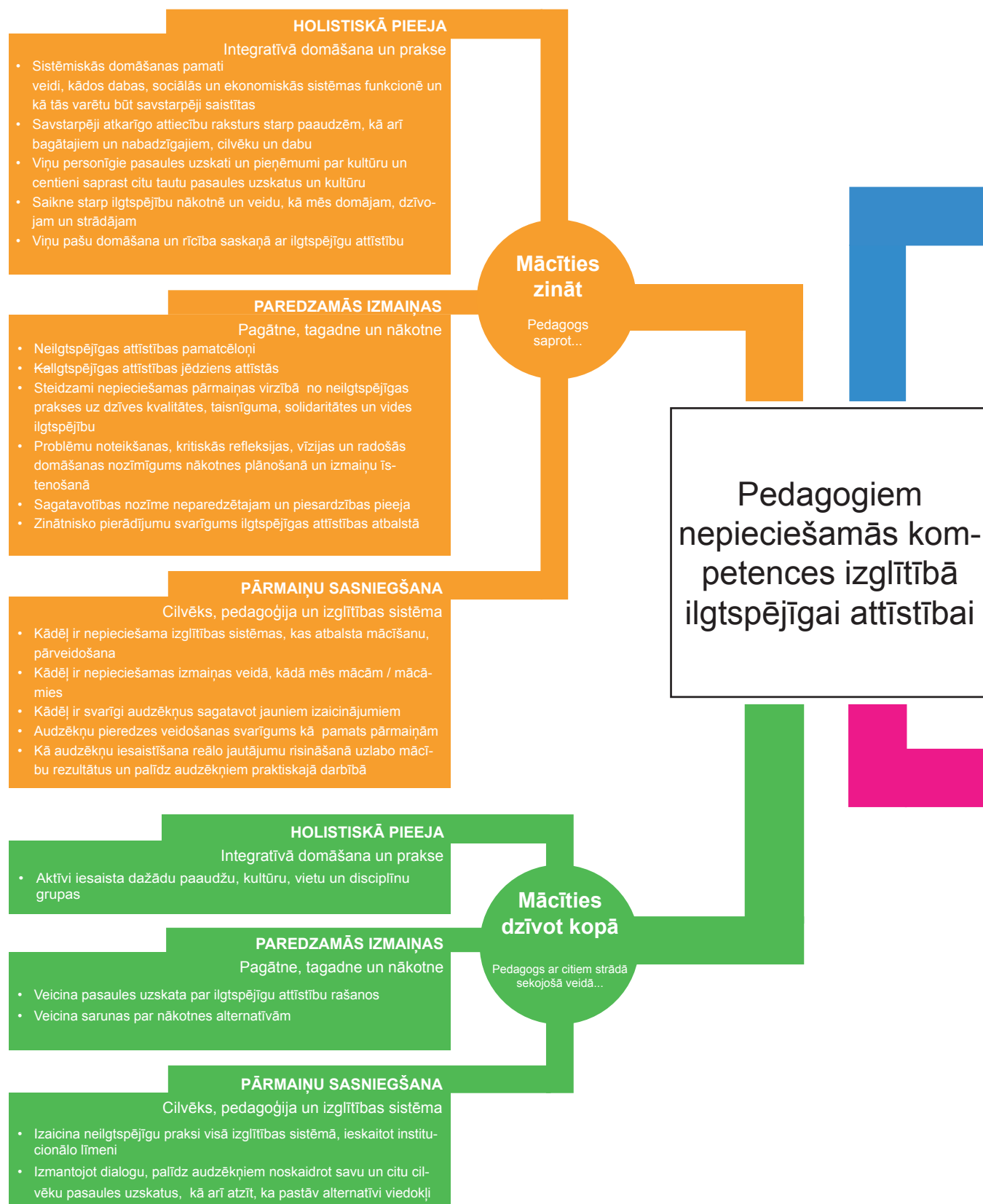
Barth and Michelsen (2013)

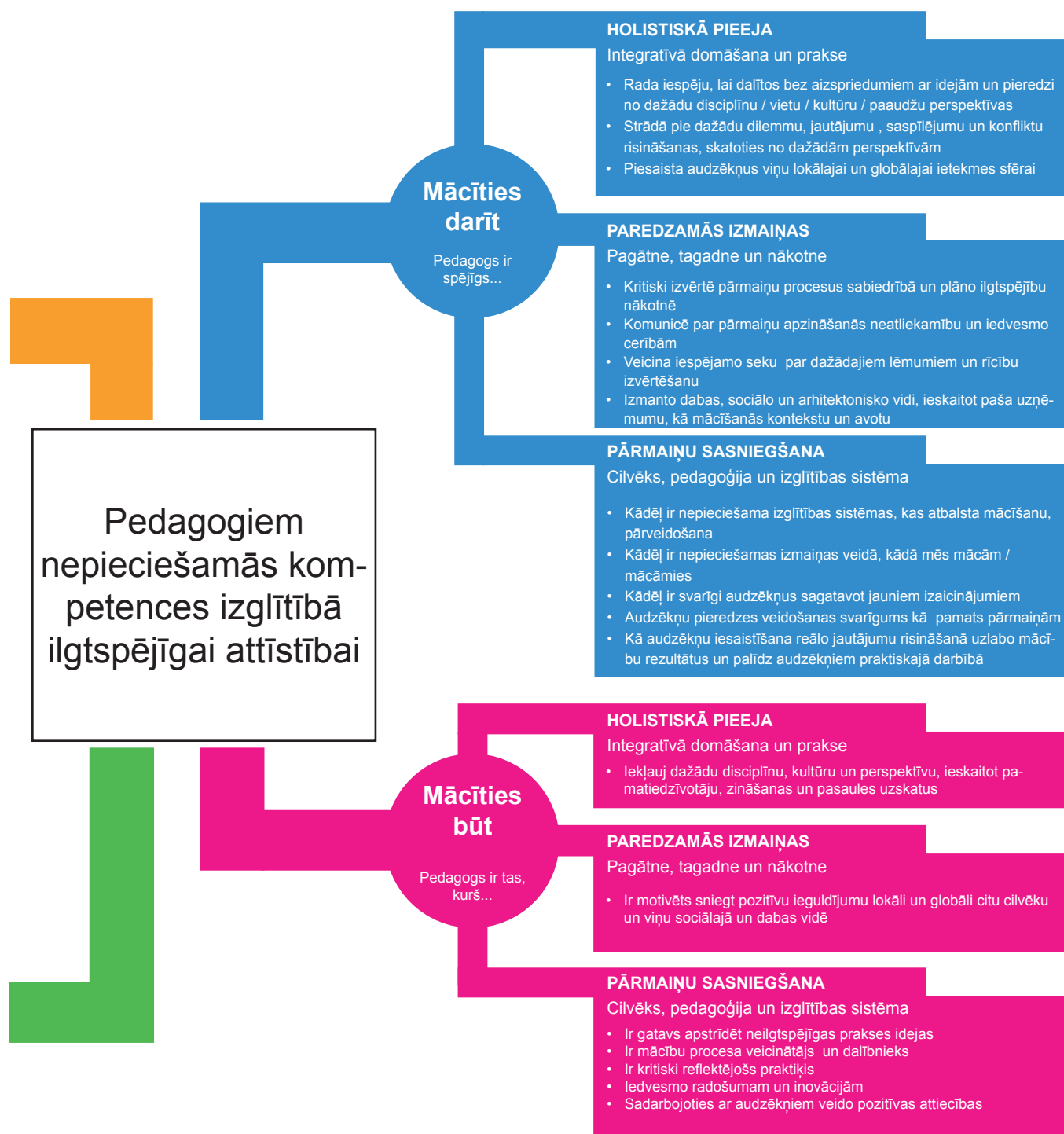
3.3 Studiju programmas izstrādes aspekti

Mācīšanās nākotnei: Nepieciešamās kompetences izglītībā ilgtspējīgai attīstībai.

Avots: <https://www.unece.org/.../DAM/.../ExpertGroupCompetences.pdf>

Nepieciešamās kompetences izglītībā ilgtspējīgai attīstībai ("Mācīšanās nākotnei: Nepieciešamās kompetences izglītībā ilgtspējīgai attīstībai", ECE/CEP/AC.13/2011/6) tika apstiprinātas Apvienoto Nāciju Eiropas Ekonomikas Komisijas (turpmāk tekstā "UNICE" no angļu valodas komisijas nosaukuma saīsinājuma) izglītība ilgtspējīgai attīstībai darba grupas sestajā sēdē 2011.gada 7.aprīlī. Pedagoģa kompetences pilnveidošana un praktiskās iemaņas ir atkarīgas no pedagoģu pilnvarošanas procesa. Rekomendācijas pievērš uzmanību tam, kā pedagogus var atbalstīt viņu potenciāla atklāšanā un šī potenciāla attīstīšanā atbilstošo kompetenču pilnveides un praktizēšanas procesā. *Kompetencēm jāķļūst par virzītājspēku studiju programmas dokumentu pārskatīšanā.* Kompetences attiecas uz pedagogiem, taču tās paredz metodes mācību praksei. Lai pedagogi praktizētu kompetences, tām jābūt iekļautām studiju programmā, kas savukārt atspoguļo šīs pedagoģiskās metodes.

Holistiskā pieeja

Holistiskā pieeja ietver trīs savstarpēji saistītus komponentus:

- a. Integratīvā domāšana
- b. Iekļautība
- c. Sarežģījumu novēršana

Paredzamās izmaiņas: pagātne, tagadne un nākotne

Paredzamās izmaiņas pārklāj kompetences, kas attiecas uz trijām dimensijām:

- a. Mācīšanās no pagātnes
- b. Iedvesmojoša iesaistīšanās tagadnē
- c. Alternatīvās nākotnes izpēte

3.4 IIA pedagogu apmācība APMĀCĪBAS ROKASGRĀMATA

Avots: esd-expert.net/assets/ESD_ToT_Training_Manual_TERI_IND.pdf

Pedagogu apmācības rokasgrāmatas mērķis.

Starpkontinentāls IIA ekspertu tīkls ir izstrādājis koncepciju "Pedagogu apmācība" (*angļu valodā saīsināti: "ToT"*), kurā pedagogi un izglītotāji tiek apmācīti, kā skolas un vietējās sabiedrības dzīve jāpārorientē pārejai uz ilgtspējīgu attīstību un pārmaiņām. ToT domāta pārmaiņu uzsākšanai un veicināšanai dažādos līmeņos.

Stratēģijas studiju programmai

Augstas kvalitātes principi vispārējā un talantīgo izglītojamo izglītībā, kopīgās tēmas:

http://possibilitiesforlearning.com/?page_id=113

Studiju programmas izstrādē izmantojamās stratēģijas!

- Jaunu "modeļu" ieviešana (skat. iepriekš);
- Nelieli papildinājumi jūsu stundu plāniem vai moduļiem;
- Iekļaut IIA Personīgās Pilnveides Plānā (PPP);
- Starpdisciplinārie un ārpusnodarbību pasākumi;
- Disertācijas, projekti un prakses apmācības pilnveide;
- Ilgtspējīgas attīstības iekļaušana novērtēšanā;
- Jaunu moduļu izstrāde;
- Vispārīgi vai vispārzināmi moduļi;
- Jaunas programmas;
- Vieslektoru piesaistīšana;
- Ārpusnodarbību pasākumi, to video filmēšana.

Ilgospējīgas izglītības izstrāde: astoņas dimensijas, astoņi jautājumi

Šādas astoņas dimensijas un atbilstošus jautājumus var izmantot, adaptēt un piemērot mācību situācijā, lai veicinātu ilgtspējīgas izglītības veidošanu saistībā arī ilgtspējīgas attīstības tēmām un problēmām. Katrā no apgūstamām tēmām var uzdot šādus jautājumus:

- **Holistiska pieeja:** 'Kāda ir saistība ar apgūstamo materiālu?' 'Kāds šeit ir plašāks konteksts?';
- **Kritiska pieeja:** 'Kāpēc tā notiek, kā interesēs?';
- **Slavējoša pieeja:** 'Kādi ir pozitīvi piemēri un vai ir kādi veiksmīgi piemēri?';
- **Iekļaujoša pieeja:** 'Kas tiek uzklauts, izdzirdēts un iesaistīts?';
- **Sistēmiska pieeja:** 'Kādas ir vai var būt iespējamās sekas?';
- **Radoša pieeja:** 'Kādas inovācijas ir nepieciešamas?';
- **Ētiska pieeja:** 'Kāda ir saistība?' 'Kā būtu rīkoties gudri?' 'Kā mēs varētu rīkoties, lai veicinātu iekļaujošu labklājību visā sistēmā – sociālajā, ekonomiskajā un ekoloģiskajā jomā?';
- **Praktiska pieeja:** 'Kā mēs varētu virzīties uz priekšu, prātā paturot ilgtspējīgu attīstību kā vadošo principu?' *Izmantots: Sterling (2010).*

Avots: *The Future Fit Framework*

Ievadkurss ilgtspējīgas attīstības mācīšanai un apgūšanai augstskolā.
Autors: Profesors Stephen Sterling.

ProfESus projekta komanda apsprieda augstāk minētās metodes un aspektus, un tie tiks izmantoti par pamatu studiju programmas izstrādei jauktās apmācības kursam. Studiju programmas izstrāde galvenokārt pamatosies uz "UNECE" izstrādātajām rekomendētajām nepieciešamajām kompetencēm un apmācības rokasgrāmatu no esd-expert.net.

Pielikums

Praktisko vajadzību, instrumentu, materiālu un rekomendāciju krājums profesionālās izglītības mācību procesa pilnveidei ilgtspējīgai attīstībai

<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/mindset>

Page 3 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Page 42 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Page 43 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Page 18 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Page 42 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Page 22 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

IFHE Position Statement "Home Economics, 2008

Page 45 ABC of SCP Clarifying concepts od SCP United Nations Environment Programme

Projekta vadītājs:

Lauksaimniecības un Vides pedagogijas universitāte

Kontaktpersona: Mrs Johanna Michenthaler
Adrese: Angermayergasse 1, A- 1130 Wien
Tel: +43(0)1 877 22 66/12 (office) Email: johanna.michenthaler@agrariumweltpaedagogik.ac.at
www.agrariumweltpaedagogik.ac.at

Projekta partneru kontakti:

Starptautiskā Mājas ekonomikas federācija

Kontaktpersona: Mrs Anne v. Laufenberg-Beermann
Adrese: Kaiser-Friedrich-Strasse, 13 53113 Bonn
Tel: +49 (0) 228 92 12 59 0 fax: +49 (0) 228 9212592
Email: office@ifhe.org Website: www.ifhe.org

Anne Fox ApS

Kontaktpersona: Mrs Anne Fox
Adrese: Ramtenvej 54 8581 Nimtofte
Tel: +4586398797 Email: anef@annefox.eu Website: www.annefox.eu

CISMÉ – Cooperativa per l'Innovazione e lo sviluppo del Meridione

Kontaktpersona: Ms. Angela Princi
Adrese: via A. Moro, 52/C 89129 Reggio Calabria
Tel: +39 096553922 Email: a.princi@cisme.it Website: www.cisme.it

Latvijas Lauksaimniecības universitāte

Kontaktpersona: Sandra Iriste
Adrese: Liela iela 2, Jelgava, LV – 3001, Latvia
Tel: +371 630 22584, Fax – +371 630 27238
Email: rektors@llu.lv sandra.iriste@gmail.com Website: www.llu.lv

Laurea Lietišķo zinātņu universitāte

Kontaktpersona: Sini Temisevā
Adrese: Ratatie 22, FIN- 01300 Vantaa
Tel: +358 (0)9 8868 7048 Email: sini.temiseva@laurea.fi Website: www.laurea.fi

Pirmo reizi publicēts 2017. gadā
Apkopojā IFHE/rediģēja Anne von Laufenberg-Beermann

Rediģēja:

ANNE V. LAUFENBERG-BEERMANN, Vācija

Pateicības:

Šis resurss ir ProfESus projekta grupas darba, pārdomu un refleksijas rezultāts.

Projekta grupas locekļi (alfabētiskā secībā):

ANNE FOX, Dānija

SANDRA ĪRISTE, Latvija

JOHANNA MICHENTHALER, Austrija

DARIA SHISHOVA, Itālija

SINI TEMISEVĀ, Somija